

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان درس: مراقبتهای ویژه قلب و عروق

شماره درس: ۵۱۲۵۲۶

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۱/۵ واحد

رشته، مقطع و ترم دانشجو: کارشناسی ارشد ویژه پرستاری - ترم ۲

تعداد دانشجویان ۷ نفر

زمان کلاس: شنبه ۱۴-۱۶

مکان کلاس: کلاس ...

سال تحصیلی: نیمسال دوم ۱۴۰۵-۱۴۰۴

دروس پیش نیاز: مبانی مراقبتهای پرستاری ویژه، ارزیابی های تشخیصی، داروشناسی

مسئول درس: دکتر مریم اقبالی

اسامی مدرسین: خانم دکتر مریم هاشمی و خانم دکتر مریم اقبالی خانم دکتر فریماه شیرانی

تلفن تماس مسئول درس: دانشکده پرستاری و مامایی - گروه پرستاری ویژه ۳۷۹۲۷۵۴۰

ساعات حضور در دفتر: یکشنبه ۸ تا ۱۲ نماینده: آقای خلیلیان و خانم لطفی

Email: eghbali@nm.mui.ac.ir

مقدمه: این درس مروری بر اختلالات سیستم قلب و عروق و نیز جراحی قلب وقفسه سینه و روش های تشخیصی، درمانی و مراقبتی دارد. همچنین بر روی درمان و اداره بیماریهای قلبی عروقی و روشهای بازتوانی، بررسی و شناخت، برنامه ریزی و ارزیابی بر اساس فرایند پرستاری تاکید دارد. این درس شامل، مراقبت های ویژه پرستاری از بیماران بستری در بخش های مراقبت ویژه قلب است و دانشجو با تجهیزات CCU و OHICU آشنا می شود. بدین منظور به دانشجو کمک می شود. ضمن تلفیق آموخته های خود با آموخته های قلبی، مهارت های تفکر خلاق، نظریه ها و مفاهیم پرستاری را در امر مراقبت از مددجویان بالغ، نیازمند مراقبت های ویژه قلب به کار گیرد.

هدف کلی:

امید است دانشجویان با کسب شناخت نظری و عملی عمیق تر از اصول مراقبت های ویژه پرستاری در دستگاه قلب و عروق و جراحی قلب و قفسه سینه سطح معلومات و دانش خود را در ارتباط با مکانیسم های جبرانی، پاتوفیزیولوژی، تشخیص و درمان، بررسی و شناخت و مراقبت های مورد نیاز مددجویان با اختلالات در سیستم های قلب و عروق، ارتقا دهند و با استخراج داده های ذهنی و عینی و در نهایت با ارائه اقدامات و برنامه های مراقبتی بر اساس شواهد، توانائی سوق دادن مددجو به نتایج مورد انتظار را فراهم نمایند

اهداف رفتاری: ۹۰٪ دانشجویان در پایان کلاس قادر باشند:

با استفاده از دانش کسب نموده در ارتباط با اختلالات مورد بحث در این درس و شناخت بیشتر:

- ۱- مددجویان مبتلا به اختلالات در سیستم های مورد تدریس را مورد معاینه، بررسی و شناخت قرار دهند .
- ۲- با استناد به داده های ذهنی و عینی حاصل از بررسی و شناخت بر اساس فرایند پرستاری مراقبت در بیمار را برنامه ریزی نمایند .
- ۳- یافته های غیر طبیعی قلب و عروق را در بررسی و شناخت قلب و عروق مورد بحث و گفتگو قرار دهد.
- ۴- مراقبتهای لازم در روشهای تشخیصی (الکترو، هولتر، اکو، اسکن، تست ورزش، آنژیوگرافی و آنژیوپلاستی، سونوگرافی داپلر عروقی) را لیست نماید.
- ۵- پایش تهاجمی و غیر تهاجمی فشارخون، CVP, PAP, PCWP و مراقبتهای آن را توصیف نماید
- ۶- در ECG یافته طبیعی و غیر طبیعی مربوط به سکتة قلبی و بلوک های قلبی را تشخیص بدهد.
- ۷- اختلاف بین آریتمی های تهدید کننده حیات و آریتمی های غیر تهدید کننده را بیان کند و درمان طبی آریتمی ها و مراقبتهای پرستاری آن را توصیف نماید.
- ۸- داروهای آنتی آریتمی را کلاس بندی نموده و مراقبتهای پرستاری مربوطه به آن را لیست نماید.
- ۹- مراقبتهای پرستاری مربوطه به آنتی کواگولانتهای (استرپتوکیناز، هپارین.....) را لیست نماید
- ۱۰- تفاوت بین کاردیورژن و دفیبریلاسیون را بیان نموده و اندیکاسیون استفاده از هر یک را نام ببرد.
- ۱۱- مراقبتهای پرستاری مربوط به قبل از اجرای شوک (D.C) و در حین و بعد از آن را بیان نماید.
- ۱۲- درمان و مراقبتهای یک بیمار با پیس میکر و ICD را توصیف نموده و اختلاف پیس میکر دائمی و موقت را مقایسه نماید.
- ۱۳- درمان و مراقبت در یک بیمار سندرم حاد کرونری و انفارکتوس حاد میوکارد را توضیح دهد.
- ۱۴- در رابطه با پاتوفیزیولوژی بحران پرفشار خونی و درمان و مراقبت آن بحث نماید.
- ۱۵- درمان و مراقبت در رابطه با بیماری های آئورت و عروق محیطی بحث نماید.
- ۱۶- در رابطه با پاتوفیزیولوژی نارسائی حاد قلبی، کاردیومیوپاتی و درمان و مراقبت آن بحث نماید.
- ۱۷- درمان و مراقبت یک بیمار با شوک کاردیوژنیک را توصیف نماید.
- ۱۸- عملکرد و اندیکاسیون دستگاه IABP را توضیح و مراقبتهای پرستاری آن را بیان نماید.

- ۱۹- ناهنجاری های مادرزادی قلب و عروق بزرگ را لیست نماید
- ۲۰- مراقبت های قبل و بعد از عمل در جراحی قلب (CPB) و قفسه سینه را بحث نماید.
- ۲۱- عوارض بعد از عمل در جراحی قلب و قفسه سینه را بحث نماید. در مورد برنامه نوتوانی بیماریهای قلب و عروق بحث نماید
- ۲۲- درمان و مراقبت بیماریهای پریکارد و آندوکارد و میوکارد، بیماریهای دریچه های قلبی تنگی و نارسائی آنها و ترومبو امبولی وریدی و مراقبت های پرستاری را توصیف نماید.

روش تدریس:

این درس با استفاده از روش های سخنرانی، بحث در گروههای کوچک و روشهای اکتشافی و با رویکرد تفکر انتقادی و متمرکز بر حل مساله ارائه خواهد شد. دانشجویان در مورد سوالات طرح شده در کلاس به مطالعات کتابخانه ای و جستجو در بانکهای اطلاعاتی پرداخته و در جلسات آینده در مورد آن بحث و تبادل نظر خواهد شد.

آمادگی های لازم برای دانشجویان قبل از شروع کلاس:

- ۱- حضور فعال در کلیه جلسات درس
- ۲- مطالعه مطالب قبل از کلاس و مرور آن بعد از کلاس
- ۳- جستجو و مطالعه در مورد سوالات طرح شده در کلاس و شرکت در بحث گروهی
- ۴- ارائه تکالیف در موعد مقرر

تکالیف:

دانشجویان مکلفند با استفاده از منابع معتبر علمی و جدیدترین متدها و تکنیکهای آموزشی بطورداوطلبانه (با هماهنگی مسئولین دروس ویژه درس تنفس(دکتر ایرجپور)ودرس اعصاب(دکتر علیمحمدی))یکی از موارد پیشنهادی زیر را بگونه ای انتخاب نمایند، که هر دانشجو در هر کدام از دروس بطور متفاوت از یکدیگر عمل نموده و هر سه روش را پوشش دهد.(بطور مثال دردرس ویژه ۱ تکلیف دوم، برای ویژه ۲ تکلیف اول و برای ویژه ۳ تکلیف سوم را انجام دهد)

دانشجویان موظفند حداقل یک هفته قبل از ارائه تکلیف، آن را (طبق برنامه زمانبندی با توجه به موضوع انتخابی) به استاد مربوطه تحویل دهند.

۱) تدوین و ارائه سمینار در مورد یکی از شایعترین بیماریهای (مطرح شده در برنامه درسی) با تاکید برآزمایشات پاراکلینیکی- معاینات فیزیکی و چگونگی مراقبت های پرستاری براساس فرآیند پرستاری(با تاکید برمفاهیم مربوطه،تکنیک جمع آوری وکیفیت داده ها - تفسیر داده ها، مشکلات وراه های رفع مشکل).

نکات قابل توجه:

- سمینار بایستی در حضور اساتید مربوطه وسایر همکاسی ها ارائه گردد.
- جهت انجام این تکلیف دانشجو موظف به استفاده از جدیدترین منابع و حداقل ۵ منبع لاتین می باشد.
- مطلب تهیه شده بایستی با فونت ۱۴ و خط lotus بین ۲۰-۱۵صفحه باشد
- ذکر رفرنس استفاده شده در داخل متن وهمچنین در انتها، بر اساس اصول رفرنس نویسی.

۲) تدوین یک برنامه آموزشی جهت مددجویان (بیمار و خانواده) مبتلا به یکی از اختلالات (مطرح در طرح درس) و شایع (بر اساس اعلام نیاز مراکز آموزشی و محیط های بالینی) با توجه به خصوصیات ذیل:

الف) استفاده از حداقل ۵ رفرنس معتبر خارجی

ب) در قالب یک دفترچه آموزشی

ج) مشتمل بر معرفی بیماری، علائم و نشانه ها، فاکتورهای مستعد کننده، درمان و مراقبت های مربوطه

د) با نگارش ساده و در حد فهم و درک بیماران

ر) دارای تصویر، آمار، جدول و... هر آنچه که به فهم بهتر مطالب کمک نماید

ز) با ذکر رفرنس استفاده شده در داخل متن و همچنین در انتها. بر اساس اصول رفرنس نویسی.

ه) و بازبان بسیار ساده و قابل فهم برای مددجویان

۳) تدوین و ارائه جدیدترین یافته های علمی در خصوص علائم و نشانه ها- متدهای درمانی و مراقبتی یکی از اختلالات مطرح شده در طرح درس و یا ارائه کنفرانس عملی بالینی. با توجه به

* یافته های علمی با معیارهای زیر

الف) استفاده از حداقل ۵ رفرنس معتبر خارجی

ب) با ذکر رفرنس در داخل متن و در انتهای مطلب بر اساس اصول رفرنس نویسی.

ج) رفرنسها می بایستی از منابع ۵ سال گذشته باشد

دانشجویان در ابتدای ترم و شروع کلاس ها آمادگی خود و نحوه شرکت در فعالیتهای کلاسی را به اساتید مربوطه اعلام و در طول دوره با هماهنگی مدرس در کلاس درس ارائه خواهند داد.

روش ارزشیابی :

۱- تدوین تکلیف انتخابی و ارائه آن ۳۰٪

۲- حضور فعال (ارائه خلاصه مطالعه انجام شده - پرسش و پاسخ و...) ارائه به موقع تکالیف و... ۱۰٪

۳- آزمون ترم ۶۰٪

سوالات آزمون پایان ترم شامل پرسش های چند گزینه ای، پرسش های تشریحی کوتاه پاسخ و یا بلند پاسخ می باشد. نتایج آزمون پایان ترم حداکثر ۱۰ روز پس از برگزاری آزمون اعلام خواهد شد

سیاست ها و قوانین درس :

دانشجو موظف است که : ۱- با انجام مطالعه کتابخانه ای و جستجو در بانکهای اطلاعاتی، پروتکل برای بیماری و مراقبتهای آن تهیه نماید و در آن به تشخیص پرستاری، درمان و مراقبت قبل و بعد از بیماریهای قلبی عروقی و جراحی قلب اشاره نماید و در قالب یک سمینار ارائه نماید.

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرایی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آئین نامه پوشش حرفه ای رعایت گردد.

بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است.

الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.

ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:

یک جلسه غیبت غیرموجه	قابل بخشش
دو جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۱ نمره
سه جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۲ نمره
چهار جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۴ نمره

ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید.

بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز (۴/۱۷) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبتها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

منابع اصلی:

1. Critical Care Nursing: Diagnosis and Management 10th Edition by Linda D. Urden DNSc RN CNS FAAN (Editor), & 2 more 2026
  2. 1- Mary Lou Sole, Deborah G. Klein, Marthe J. Moseley. Introduction to Critical Care Nursing-8th edition
  3. 2- Linda Diann Urden, Kathleen M. Stacy, Mary E. Lough - Priorities in Critical Care Nursing- 2020
  - 4.
  5. 3- Woods, Susan L, Froelicher, Erica, Motzer, Underhill. Cardiac Nursing.
  6. ۴- مراقبت های ویژه پرستاری تلان ۲۰۲۲ جلد دوم (اختلالات قلبی) دکتر معصومه ذاکری مقدم: نشر حیدری ۱۴۰۱
  7. Hardin SR, Kaplow R. Cardiac surgery essentials for critical care nursing. Jones & Bartlett Learning; 2019 May 1.
  8. Morton Fontaine. Essential of Critical Care Nursing.2018, Lippincott Williams & Wilkins. Part Three, 143-179.
  9. عسگری، محمدرضا، سلیمانی، محسن. کتاب مرجع مراقبت پرستاری ویژه در بخش ICU،CCU و دیالیز. نشر بشری
- منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر
10. Burns. Suzanne. AACN Essential Critical Care Nursing.Mc Graw Hill Education. Section2, 231-263.
  11. Critical Care Nurse - American Association of Critical-Care. Available on <https://aacnjournals.org/ccnonline>
  12. Intensive and Critical Care Nursing

جدول زمان بندی کلاس

عنوان درس: مراقبتهای ویژه قلب و عروق **شماره درس:** ۵۱۲۵۲۶ نیمسال دوم ۱۴۰۴-۱۴۰۵

رشته **تمصیلی:** پرستاری ویژه **فراگیران:** دانشجویان ارشد ترم ۲ **(زمان):** شنبه ۱۶-۱۴

اساتید درس: خانم دکتر اقبالی و خانم دکتر هاشمی

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس						
ردیف	تاریخ / ساعت	عنوان جلسه	نوع جلسه	فعالیت یادگیری	مدرس	منبع و فصل مورد مطالعه
	۱۶-۱۴					
۱	۱۴۰۴/۱۲/۲	توضیح برنامه درس، بیان اهداف ، و توضیح چگونگی ارائه درس تکالیف و ارزشیابی بررسی و شناخت و معاینه سیستم قلب و عروق	☐ حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین	-جستجو در منابع شرکت فعال در بحث و پاسخگویی به سئوالات مطرح شده در کلاس درس	خانم دکتر اقبالی	تلان
۲	۱۴۰۴/۱۲/۹	انواع روشهای تشخیصی (الکترو، هولتر، اکو، اسکن، تست ورزش، آنژیوگرافی و آنژیوپلاستی، سونوگرافی داپلر عروقی) و مراقبتهای لازم در آنها	☐ حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین	✓	خانم دکتر هاشمی	
۳	۱۴۰۴/۱۲/۱۶	سندرم حاد کرونری و اقدامات- مراحل آسیب عضله قلبی و کنترل درد سینه و عوارض بعداز آسیب پذیری میوکارد MI و درمان و مراقبت های پرستاری	☐ حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین	✓	خانم دکتر هاشمی	
۴	۱۴۰۵/۱/۱۵	اختلالات مربوط به سیستم هدایتی - انواع بلوک ها اصول درمان و مراقبتهای و درمان آن	☒ حضوری ☐ آنلاین	✓	خانم دکتر هاشمی	

			☐ آفلاین			
	خانم دکتر هاشمی	✓	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	انواع دیس ریتمهای دهلیزی اصول درمان و مراقبتهای پرستاری و درمان دارویی	۱۴۰۵/۱/۲۲	۵
	خانم دکتر هاشمی	✓	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	انواع دیس ریتمهای بطنی اصول درمان و مراقبتهای پرستاری و درمان دارویی	۱۴۰۵/۱/۲۹	۶
تلان	خانم دکتر اقبالی	✓	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	دستگاه دفیبریلاتور(شوک سینکرونایز و آسینکرونایز) - توضیح و اندیکاسیون دفیبریلاسیون و کاردپورژن و دفیبریلاتورکاشتنی (ICD) و PM و مراقبت پرستاری آن	۱۴۰۵/۲/۵	۷
تلان	خانم دکتر اقبالی	✓	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	بحران پرفشارخونی و مراقبت های پرستاری آن - بیماریهای پریکارد و آندوکاردیت و میوکاردیت	۱۴۰۵/۲/۱۲	۸
تلان	خانم دکتر اقبالی	✓	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	بیماریهای دریچه ایی قلب و مراقبت های پرستاری - ترومبو امبولی وریدی	۱۴۰۵/۲/۱۹	۹
تلان	خانم دکتر اقبالی	✓	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	پایش تهاجمی و غیر تهاجمی فشارخون، IABP, PAP, PCWP و CVP مراقبتهای آن	۱۴۰۵/۲/۲۶	۱۰
تلان	خانم دکتر اقبالی	✓	☒ حضوری ☐ آنلاین	نارسایی قلب و کاردیومیوپاتی	۱۴۰۵/۳/۳	۱۱

			☐ آفلاین			
تلان مراقبت‌های ویژه پرستاری اختلالات قلبی	خانم دکتر شیرانی	✓	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	ناهنجاریهای مادر زادی قلب و عروق و جراحی آن	۱۴۰۵/۳/۹	۱۲
تلان	خانم دکتر شیرانی	✓	☒ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	جراحی قلب باز و بسته ، دستگاه CPB و کنترل عوارض -مراقبت‌های پرستاری و نوتوانی در CABG	۱۴۰۵/۳/۱۶	۱۳
				امتحان پایان ترم : بر اساس تقویم آموزش		